

Forslag

til

Lov om brunkullejer.

Fremsat den 7. marts 1958 af *landbrugsministeren*.

§ 1.

Stk. 1. Åbning af nyt brunkulleje, genoptagelse af en tidligere ophørt drift af et leje samt fortsættelse ud over 3 måneder fra denne lovs ikrafttræden af en igangværende brunkulbrydning må ikke finde sted, medmindre det ved en af landbrugsministeriet godkendt plan og fornøden sikkerhedsstillelse er sikret, at de arealer, der benyttes til gravning og materiale-aflægning efter denne lovs ikrafttræden, ved passende behandling og plantning m. m. vil blive bragt i en sådan stand, at de ikke frembyder fare for sandfygning eller skade ved udskridning og ikke virker landskabeligt skæmmende.

Stk. 2. Sikkerhedsstillelsen, der kan indrømmes erlagt ratevis, skal fastsættes således, at den — med et rimeligt spillerum for omkostningsstigninger — til enhver tid vil kunne dække udgifterne ved gennemførelse af foranstaltningerne efter den godkendte plan.

Stk. 3. For så vidt producenten ikke iværksætter og gennemfører de i stk. 1 omhandlede foranstaltninger i overensstemmelse med den godkendte plan, kan landbrugsministeriet foranledige de pågældende foranstaltninger gennemført for producentens regning, og ministeriet kan hertil i fornødent omfang anvende de deponerede midler.

§ 2.

Stk. 1. Landbrugsministeren bemyndiges til i finansårene 1958-59 til 1962-63 at anvende i alt indtil 150 000 kr. af statskassens midler til delvis beplantning af brunkullejer, i hvilke brunkulbrydningen

er endelig ophørt inden 3 måneder efter nærværende lovs ikrafttræden. Bevillingen kan anvendes dels som tilskud til arbejder, der gennemføres af det pågældende areals ejer, dels til gennemførelse af arbejder ved offentlig foranstaltning. Udgifterne bevilges på de årlige finanslove.

Stk. 2. Forinden et arbejde i henhold til stk. 1 iværksættes ved offentlig foranstaltning, skal der foreligge skriftligt samtykke fra ejeren af det pågældende areal.

§ 3.

De nærmere regler for gennemførelsen af denne lovs bestemmelser fastsættes af landbrugsministeren. Bestemmelser angående den arbejdskraft, der anvendes ved de i § 1, stk. 3, og § 2 omhandlede arbejder, fastsættes efter forhandling med arbejdsministeren.

§ 4.

Overtrædelse af bestemmelserne i § 1, stk. 1, straffes med bøde. Bødestrafpen pålægges i overensstemmelse med lovgivningens almindelige regler den for forholdet ansvarlige. Er overtrædelsen foretaget af et aktieselskab, andelselskab eller lignende, kan bødeansvar tillige eller i stedet pålægges virksomheden som sådan.

Det kan endvidere pålægges vedkommende under tvang af fortløbende bøder at opfylde de ham efter § 1, stk. 1, påhvillende forpligtelser.

§ 5.

Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

I medfør af den under og efter den anden verdenskrig gældende brændselslovgivning, begyndende med lov nr. 60 af 26. februar 1940 om fremskaffelse af indenlandsk brændsel, foregik al brunkulbrydning indtil 1. april 1954 under statens (landbrugsministeriets) kontrol, og formålet var at sikre en rationel udnyttelse af de jydsk-brunkulforekomster. Denne lovgivning tog ikke hensyn til spørgsmålet om en eventuel fremtidig anvendelse af brunkularealerne eller til disses fremtidige landskabelige udseende, idet man som følge af de herskende forhold mente at måtte undgå foranstaltninger, der kunne bevirke forsinkelser og fordyrelser for brændselsproduktionen.

Efter krigens afslutning foranledigede landbrugsministeriet i samarbejde med Det danske Hedeselskab og Jagttrådet for jagtfondens midler udført forsøgsvis tilplantning af nogle staten tilhørende, omgravede brunkularealer med en bekostning af 70 500 kr.

På grundlag af de herved indvundne erfaringer er der af hedeselskabet udført omfattende plantningsarbejder på brunkularealer i privat eje uden udgifter for arealernes ejere. Der har således i finansårene 1949-50 til 1956-57 været stillet ialt 164 800 kr. til rådighed af statskassen til dette formål. Beplantningen er udført i striber eller holme, der udgør 10 pct. af de behandlede arealer, hvorved udgiften pr. ha er reduceret til omkring 100-150 kr. Hensigten med denne tilplantningsmåde har været dels at gøre ejerne af arealerne interesseret i selv at fortsætte tilplantningen, dels at skabe muligheder for, at arealerne efterhånden kan gro til ved selvsåning.

De bevilgede midler er udelukkende anvendt til beplantning af arealer, hvor brunkulbrydningen har fundet sted i henhold til den tidligere gældende lovgivning om fremskaffelse af indenlandske brændselsmaterialer.

Mod forventning er der, efter at statskontrollen med brunkulgravningen ophørte, indtruffet en væsentlig stigning i brunkulproduktionen. Eksempelvis kan det anføres, at der i 1957 påregnes at være produceret ca. 3 mill. tons brunkul, hvoraf størstedelen er anvendt af elektricitetsværkerne.

Dette opsving i produktionen har aktualiseret de krav, der i tidens løb har været rejst fra forskellige sider om tilplantning af de omgravede brunkularealer.

Tilplantningen anses for påkrævet for at mod-

virke skader på omkringliggende arealer ved sandfygning samt for at tilsløre de landskabeligt uskønne arealer, hvor brunkulgravning har fundet sted. Ligeledes kan det i visse tilfælde være påkrævet at træffe foranstaltninger til at afværge udskridning.

For så vidt angår arealer, hvorpå en igangværende brydning agtes fortsat ud over 3 måneder efter lovens ikrafttræden, eller arealer, hvor der efter lovens ikrafttræden ønskes åbnet nye lejer, har man fundet det mest hensigtsmæssigt, at det pålægges brunkulproducenterne at fremkomme med en plan for en passende behandling og beplantning af arealet, hvorhos producenterne må stille sikkerhed — eventuelt i rater — for planens realisering. Disse planer vil særligt kunne indeholde bestemmelser om aflægning af rømjord på en sådan måde, at giftige jordlag tildækkes, og at arealerne efter endt brunkulbrydning ikke efterlades i en så stærkt kuperet stand, som det tidligere har været tilfældet. Planerne må derhos i almindelighed gå ud på, at der sker fuldstændig tilplantning af arealerne.

På arealer, hvor brunkulbrydning er afsluttet eller afsluttes inden 3 måneder efter lovens ikrafttræden, foreslås der iværksat en delvis beplantning ved offentlig foranstaltning med grundejernes samtykke eller — hvor grundejeren måtte foretrække det — beplantning ved hans egen foranstaltning med tilskud af statskassen. Hvor beplantningen skal foretages ved offentlig foranstaltning, vil der kunne følges de samme principper, som har været fulgt ved de foran omhandlede beplantninger, hvortil der har været ydet statsstøtte i finansårene 1949-50 til 1956-57.

Ifølge oplysninger fra Det danske Hedeselskab kan det anslås, at der af de ialt ca. 2 000 ha store arealer, på hvilke brunkulbrydning har fundet sted under statens kontrol, stadig henligger ca. 600 ha, som vil være egnede til beplantning efter de hidtil fulgte retningslinier, medens andre arealer på ialt ca. 50 ha er uegnede til beplantning, idet jorden op til jordoverfladen er opblandet med klæglag af en kemisk beskaffenhed, der gør arealerne utilgængelige for plantevækst.

De arealer, på hvilke brunkulbrydning har fundet sted efter statskontrollens ophør pr. 1. april 1954, skønnes at udgøre ialt ca. 1 000 ha.

Ifølge sagkyndig udtalelse må det antages, at der, såfremt brunkularealerne overlades til sig

selv, indtil videre kun vil indvandre urter og græsarter, medens der næppe inden for en menneskealder vil opstå egentlig kratvækst.

Regeringen har derfor ment at burde foreslå, at der af statskassen stilles et beløb til rådighed til at gennemføre en beplantning af disse arealer efter samme retningslinier, som har været fulgt ved de tidligere gennemførte plantningsarbejder.

Til lovforslagets enkelte paragraffer bemærkes følgende:

Til § 1.

Der foreslås ved denne bestemmelse en deponeringsordning, der knyttes til påbegyndelse af brunkulgravning samt fortsættelse af igangværende brunkulbrydning ud over 3 måneder efter lovens ikrafttræden. Dette tidsrum er valgt som en passende overgangsperiode inden deponeringsordningens ikrafttræden for igangværende lejer og skal anvendes af producenterne til at udarbejde eller lade udarbejde den fornødne plan for arealernes senere tilplantning m. v. samt til indbetaling af sikkerhedsstillelse.

Udgifterne til planlægning, tilplantning, tilsyn og efterbedring forventes for disse lejers vedkommende i almindelighed at kunne holdes indenfor et beløb af ca. 2 000 kr. pr. ha.

Til § 2.

Bestemmelsen tager sigte på en fortsættelse af de plantningsarbejder, der har fundet sted siden finansåret 1949-50, idet der dog foruden plantning ved offentlig foranstaltning foreslås ydet kontante tilskud til ejere af brunkularealer, der ønsker selv at forestå en tilplantning.

Til §§ 3 og 4.

Det foreslås, at nærmere regler for lovens gennemførelse, herunder bestemmelser angående arbejdskraften, fastsættes administrativt, samt at der i tilfælde af overtrædelse af bestemmelserne i § 1, stk. 1, er hjemmel til at idømme de ansvarlige — eventuelt vedkommende selskab m. v. — bødestraf og tvangsbøder.